

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Suomen maaseutuverkosto Vuosikertomus 2008

Helmikuu 2009

Luonnos

Sisällysluettelo

1. AVAINTIETOJA 2008.....	3
2. KATSAUS VUOTEEN 2008	5
3. HALLINTO JA ORGANISAATIO.....	6
3.1. Maaseutuverkoston ohjausryhmä.....	6
3.2. Maaseutuverkoston työryhmät.....	7
3.3. Henkilöstö.....	10
4. TOIMINTA TEHTÄVÄALUEITTAIN.....	10
4.1. Verkostoituminen.....	10
4.2. Viestintä.....	11
4.3. Koulutus.....	15
4.4. Hyvien käytäntöjen kerääminen ja levittäminen.....	19
4.5. Kansainvälistyminen.....	19
4.6. Alueiden välinen yhteistyö	21
5. TALOUSKATSAUS	23

1. AVAINTIETOJA 2008

OPPIVA VERKOSTO. Maaseutuverkoston tapahtumiin osallistui 3386 henkilöä. Vuoden aikana järjestettiin 57 verkostotilaisuutta ympäri Suomen ohjelman kaikilta toimintalinjoilta. Maaseutuverkosto organisoii ympäristöaiheiset opintomatkat Latviaan ja Itävaltaan.

PAINETTUA SANAA. Maaseutuverkoston liitelehtinä julkaistiin keväällä lähiruoka-liitelehti KOTI-lehteen. Syksyllä maaseutuverkosto teki liitelehden Maaseudun Tulevaisuuteen sekä Landsbygden Folkiin sekä Maaseutu Plus-lehteen. Lisäksi Maaseutu Plus-yhteistyönä tuotettiin englanninkielinen KV-lehti.

SÄHKÖISTÄ VIESTINTÄÄ. Maaseutuverkosto teki monipuolista sähköistä viestintää edistäen Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnan tunnettuutta. Lisäksi suunniteltiin maaseutu-tv:tä ja ekstranettiä.

MESSUNÄKYVYYTTÄ. Maaseutuverkosto oli esillä Lähiruokamessuilla, Farmari-maatalousnäyttelyissä sekä KoneAgria-näyttelyissä.

JULKAISUSARJAN ENSIMMÄINEN. Hanketoimijan käsikirjan sähköinen versio aloitti maaseutuverkoston julkaisusarjan kesäkuussa. Julkaisusarja saa jatkoa vuonna 2009.

YRITTÄJYYSKAMPANJA. Maaseutuverkosto kilpailutti vuonna 2009 toteutettavan valtakunnallisen yrittäjyyskampanjan toteuttajan. Yrittäjyyskampanjoita Recommended Finlandin ideoiden siivittämänä.

MAASEUTUASiantuntemusta. Maaseutuosaajat koottiin syksyn aikana maaseutuverkoston asiantuntijarekisteriin. Rekisteri julkaistaan helmikuussa 2009.

TYÖRYHMÄT. Maaseutuverkoston neljän työryhmän toiminta käynnistyi ja osoittautui aktiiviseksi maaseutuverkoston keskustelufoorumiksi.

ALUEIDENVÄLISYYS. Alueiden välistä yhteistyötä edistettiin valtakunnallisten ja alueellisten tapahtumien ja koulutusten kautta. Syksyllä toteutettiin valtakunnallisten hankkeiden ideahakulehtikampanja.

KV. Pohjoismaiden ja Baltian maaseutuverkostojen yhteistyö alkoi hyviä käytäntöjä vaihtamalla. Yhteistyönä on toteutettu mm. koulutus- ja opintomatkia. Kokemukset Suomen maaseutuverkoston rakentamisesta ja toiminnasta ovat herättäneet kiinnostusta läpi Euroopan.

Maaseutuverkoston visio

Maaseutuverkosto on vuonna 2013 luja ja joustava maaseudun kehittäjien verkosto, maaseudun edun tekijä.

Maaseutuverkostoyksikön toiminta-ajatus

Maaseutuverkostoyksikkö energisoi maaseututoimijoiden välisiä yhteyksiä ja tehostaa osaamisen välittymistä maaseudun kehittämiseksi.

Maaseutuverkostoyksikön visio

Maaseutuverkostoyksikkö on vuonna 2013 lisännyt maaseututoimijoiden yhteisen tekemisen meininkiä niin, että maaseutuohjelmat on hyödynnetty täysimittaisesti.

Palveluperiaatteet

Avoimuus

Luotettavuus

Osallistavuus

Osaava ennakointi

Myönteisyys

Tasapuolisuus ja palveluhenkisyys

Tekemisen meininki

2. KATSAUS VUOTEEN 2008

Maaseutuverkoston ensimmäinen toiminnan vuosi on ollut Manner-Suomen maaseudun ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelmien toimijoita verkottava vuosi. Vuorovaikutuksen ja kohtaamistilanteiden avulla maaseutuverkoston toiminnan tavoite, osaamisen lisääntyminen kokemusten vaihdon kautta, toteutuu parhaimmillaan.

Maaseutuverkoston toiminnan vaikuttavuuden tavoitteina on maaseudun elinkeinojen voimistuminen ja monipuolinen ja elinvoimainen maaseutuympäristö. Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelmat antavat hyvät työvälineet näiden tavoitteiden toteutumiseksi, kun kaikki ohjelmien monipuoliset mahdollisuudet saadaan hyötykäyttöön.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman vuoden 2008 ja 2009 viestintän teemaa, maaseutuyrittäjyys, tuotiin esille yrittäjyysseminaareissa Jyväskylässä ja Hämeenlinnassa. Vuoden aikana valmisteltiin yrittäjyyden viestintäkampanjaa, mikä lähtee käyntiin alkuvuodesta 2009. Yrittäjyyskampanjan tavoitteena on tuoda maaseutua positiivisesti esille yrittäjyyden toimintaympäristönä.

Maaseutuverkoston keskeisenä menestystekijänä on verkostossa olevan osaamisen hyödyntäminen. Monipuolisen osaamisen hyödyntämistä on pyritty tekemään etenkin koulutusten ja muiden tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Erityisen antoisa ja uusi avaus vuoden aikana oli tutkija-kehittäjä- tapaaminen Kuhmon Kalevala-maisemissa. Tutkija-kehittäjä- yhteistyötä viedään eteenpäin tulevana vuosina.

Vuoden 2008 haasteena oli maaseudun kehittämisohjelmien käynnistyminen. Käynnistymisen hitaus ja uudet ehdot ja toimintatavat herättivät paljon keskustelua ja turhautumistakin erityisesti hankehakijoiden keskuudessa.

Kansainvälistymisen edistämiseksi maaseutuverkostoyksikkö rakensi yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian välillä. Lokakuussa toimintansa aloitti Euroopan yhteinen maaseutuverkostoyksikkö, Contact Point, jonka toiminnan myötä KV -työ tulee vahvistumaan tulevana vuosina.

Maaseutuohjelmien toimintakenttä on laaja ja haastava. Maaseudun kehittämis-työhön tarvitaan jokaisen toimijan innostunutta ja aloitteellista sinnikästä työtä, tuloksellista tekemisen meininkiä koko maaseutuverkostossa.

Päivi Kujala
Maaseutuverkostoyksikön johtaja

3. HALLINTO JA ORGANISAATIO

Maaseutuverkostoyksikkö on hallinnollisesti maa- ja metsätalousministeriön maatalousosaston yksikkö, toimipaikkana Seinäjoki. Maaseutuverkostoyksikkö toimii Seinäjoen teknologiakeskuksen tiloissa.

3.1. Maaseutuverkoston ohjausryhmä

Maaseutuverkoston ohjausryhmä kokoontui vuoden 2008 aikana neljä kertaa: 11.2. Seinäjoella, 6.5. Helsingissä, 27.–28.8. Ahvenanmaalla ja 23.10. Jyväskylässä. Ohjausryhmän jäsenten osallistuminen kokouksiin on ollut erittäin aktiivista, ideoivaa ja sitoutunutta.

Maaseutuverkoston kokouksissa seurattiin mm. maaseudun kehittämissuunnitelmien toimeenpanotilannetta, käsiteltiin maaseutuverkoston työryhmien perustamiseen ja kokoonpanoon liittyvät asioita, maaseutuverkoston strategiaproessin vaiheita sekä maaseutuverkoston koulutus- ja palvelutarvekartoituksen antia. Ohjausryhmässä käytiin läpi maaseutuverkoston toimintasuunnitelmat sekä puolivuosi- ja vuosikertomuksen sisällöt. Lisäksi jokaiseen kokoukseen tuotiin tiedoksi maaseutuverkostoyksikön ajankohtaiset asiat tehtäväkokonaisuuksittain sekä budjettilanteet.

Maaseutuverkoston kevään kokous pidettiin verkostoitumispäivän yhteydessä, jossa ohjausryhmän jäsenet tutustuivat työnsä aloittavien työryhmien jäseniin ja toimintaan. Ahvenanmaan opinto- ja kokousmatkalla tutustuttiin paikalliseen maaseutuyrittäjyyteen sekä Ålands lagtingetin toimintaan. Lisäksi paneuduttiin seuraavan vuoden toimintasuunnitelman suunnitteluun.

Ohjausryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja *Esko Juvonen*, maatalousneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet:

Tiina Malm, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö
(*Virva Terho*, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö)

Sirpa Karjalainen, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö
(*Salla Rossi*, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö)

Leena Tenhola, ylijohtaja, Maaseutuvirasto
(*Olli-Pekka Peltomäki*, osaston johtaja, Maaseutuvirasto)

Juha Ruippo, johtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
(*Ismo Partanen*, kehittämisspäällikkö, Suomen Yrittäjät)

Rikard Korkman, asiamies, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
(*Bettina Selander*, tiedottaja, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf)

Henrik Ingo, johtaja, ProAgria Svenska lantbrukssällskapens förbund
(*Jouko Kostamo*, tulosalueen päällikkö, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio)

Ursula Immonen, toiminnanjohtaja, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
(*Irina Herzon*, filosofian tohtori, Birdlife Suomi)

Tuula Säynätmäki, osastopäällikkö, Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus
(*Juha Niemelä*, osastopäällikkö, Keski-Suomen TEkeskus)

Asko Peltola, maakuntajohtaja, Etelä-Pohjanmaan liitto ry
(*Anne Pesola*, ohjelmapäällikkö, Keski-Pohjanmaan liitto)

Pertti Sevola, johtaja, Länsi-Suomen ympäristökeskus
(*Irmeli Ahtela*, ylitarkastaja, Hämeen ympäristökeskus)

Paavo Mattila, toiminnanjohtaja, Suupohjan Kehittämisyhdistys ry
(*Sinikka Koivumäki*, toiminnanjohtaja, Seinäjoen seudun kehittämissyhdystys Liiveri ry)

Hilkka Vihinen, professori, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, MTT
(*Päivi Eskelinen*, tutkija, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL, Jyväskylän riistan- ja kalan-
tutkimus)

Chris Lindholm, koordinaattori, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
(*Leif Franzell*, rahoituskäsittelijä, Ahvenanmaan maakunnan hallitus)

Risto Matti Niemi, pääsihteeri, Suomen Kylätoiminta ry
(*Niklas Ulfvens*, toimintaryhmän toiminnanjohtaja, Svenska Studiec centralen)

Katariina Pylsy, maaseutuasiamies, Maaseudun kehittäjät ry

Liisa Niilola, toiminnanjohtaja, Maa- ja kotitalousnaisten keskus ry
(*Eeva Nurmi*, puheenjohtaja, ProAgria, Häme)

Eero Uusitalo, pääsihteeri, maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
(*Ritva Pihlaja*, teemaryhmän sihteeri, maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä)

Päivi Kujala, johtaja, maaseutuverkostoyksikkö
Sihteeri *Hanna Lilja*, verkostosihteeri, maaseutuverkostoyksikkö

3.2. Maaseutuverkoston työryhmät

Keväällä ohjausryhmä nimitti maaseutuverkoston viisi työryhmää maaseutuverkoston toiminnan ideoinnin tueksi. Työryhmät aloittivat työskentelynsä yhteisessä verkostoitumispäivässä Helsingissä 6.5.2008.

Alueiden välisen yhteistyön ryhmä

Merenkurkun neuvosto, Christina Knookala
Kainuun Naisyrittäjyys LEADER ry, Liisa Häme (SYTY, Risto Matti Niemi)
Joensuun Seudun LEADER ry, Antero Lehikoinen (Joutsenten reitti ry, Petri Rinne)

Kainuun TE-keskus, Juha Määttä
MUA, Ella Mustakangas
Lapin liitto, Paula Mikkola
Maaseutuverkostoyksikkö, Hans Bergström / Juha-Matti Markkola

Alueiden välisen työryhmän tavoitteena on tehdä uusia avauksia sekä kansallisen että kansainvälisen yhteistoiminnan edistämiseksi. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa. Käydyissä keskusteluissa korostuivat toimenpiteet ylimaakunnallisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten hankkeiden synnyttämiseksi. Lisäksi hyvien käytäntöjen entistä tehokkaampi levittäminen nähtiin yhdeksi tärkeäksi painopisteeksi. Toimenpiteiden kirjon tulee olla laaja. Yhtenä uutena avauksena työryhmä ehdotti hanketreffien järjestämistä, esim. TE-keskusten, toimintaryhmien sekä kylä- ja muiden maaseutujärjestöjen välisinä.

Innovaatiotyöryhmä

Hämeen ammattikorkeakoulu, Tero Uusitalo,
IPS-kylät, Pohjatuuli-yhtiö, Veli-Matti Karppinen
Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti, Sami Kurki (MUA, Toivo Muilu)
Taiteilija / maanviljelijä, Osmo Rauhala
ProAgria Maaseutukeskusten liitto / Alueelliset ProAgriat, Pirjo Jokipii (Österbottens Svenska Lantbruksällskap, Henrik Ingo)
Maaseutuverkoston ohjausryhmän jäsen, Hilikka Vihinen (MTT)
Maaseutuverkostoyksikkö, Teemu Hauhia

Innovaatiotyöryhmän tavoitteena on nostaa esiin avauksia tieteen ja tutkimuksen hyödyntämiseksi käytännön maaseudun kehittämistyöhön, esimerkiksi osaksi koulutusta ja viestintää. Lisäksi innovaatiotyöryhmä edistää maaseutupoliittista vaikuttavuutta, uusia avauksia ja innovaatioita.

Innovaatiotyöryhmä kokoontui vuoden 2008 aikana yhteensä kolme kertaa. Kokouksissa syntyi hyvää keskustelua ajankohtaisista työryhmän toimintaan liittyvistä asioista. Yhdeksi työryhmän tavoitteeksi nimettiin maaseutuverkoston asiantuntijarekisterin kehittäminen. Työryhmän lähiajan tavoitteena on myös tuoda esiin uusia ajatuksia hyvien käytäntöjen mallin kehittämiseksi sekä tutkimustiedon jalkauttamiseksi toimijakentälle. Työryhmä on mukana myös omaan toimintakenttään liittyvien koulutusten suunnittelussa ja taustoittavan tiedon hankinnassa.

Vuorovaikutusryhmä

Pääsihteeri Seppo Niemelä, FK, kansalaisvaikuttaja
Opetushallitus, Susanna Tauriainen
Pellervo-lehti, päätoimittaja Kaisu Räsänen
Atrian viestintäpäällikkö Hanne Kortesoja
Maaseutuverkoston ohjausryhmän jäsen, Juha Ruippo (MTK)
Maaseutuverkostoyksikkö, Kirsi Hakoniemi

Maaseutuverkoston vuorovaikutustyöryhmä kokoontui verkostoitumispäivässä 6.5. Helsingissä, ja 13.8. pidettiin työryhmän ideointityöpaja Seinäjoella. Lupaa-

vasta alusta huolimatta vuorovaikutustyöryhmän toiminta ei saanut tuulta purjeisiinsa, ja työryhmän työ keskeytettiin joulukuussa 2008. Viestintäasioita käsittelevän työryhmän toiminnan tulevaisuus jäi vielä avoimeksi. Viestintätöiden edistämisen kannalta tehokas toimintamalli saattaisi olla viestintäasioiden esiin tuominen maaseutuverkoston muissa työryhmissä sekä viestintään keskittyvien tapaamisten järjestäminen substanssiryhmissä. Näin viestintä saataisiin luontevaksi osaksi substanssitehtäviä.

Leader-työryhmä

YHYRES kehittämissyhdystys ry, Matti Jaskari (Pohjanmaa)
Etpähä ry, Jukka-Pekka Jauhiainen (Päijät-Häme)
PoKo ry, Juha Kolhinen (Pirkanmaa)
Ylä-Savon Veturi ry, Taina Väre (Pohjois-Savo)
Peräpohjolan Kehitys ry, Rauno Kuha (Lappi)
Viisari ry, Kirsti Pirinen (Keski-Suomi)
Maaseutuverkoston ohjausryhmän jäsen, Katariina Pylsy
Maaseutuverkostoyksikkö, Juha-Matti Markkola

Leader-työryhmän tehtävänä on olla Maaseutuverkoston Leader-töiden koordinoija ja ideoija. Ryhmä itse linjasi tehtäväkseen keskinäisen ajatustenvaihdon. Se toimii linkkinä koko toimintaryhmäkentän ja maaseutuverkostoyksikön välillä. Vuoden aikana työryhmä kokoontui yhteensä neljä kertaa. Maaseutuverkostoyksikkö valmisteli yhteistyössä työryhmän kanssa vuoden 2009 maaseutuverkoston toimintasuunnitelman toimintaryhmäosion. Lisäksi ryhmä ideoi ja käsitteli mm. toimintaryhmien KV-seminaarin ja moduulikoulutusten sisältöä.

Leader-työryhmä kokeili pilottiryhmänä työskentelyssään verkkokokouspalvelua. Tutorina kokeilussa oli mukana Savonia ammattikorkeakoulun Ilkka Pekkarinen. Kokeilu oli samalla osa hänen opinnäytetyötään. Kokemukset verkkokokouspalvelusta olivat erittäin positiiviset. Ryhmä suosittaa verkkokokouspalvelun käytön laajentamista maaseutuverkoston toiminnassa.

Svenska arbetsgruppen

SLC, Rikard Korkman
I samma båt, Sami Heinonen
Österbottens förbund, Nikals Ulfvens
Ålands landskapsregeringen, Leif Franzell
Svenska studieccentralen/4H, Hed-Mari Björkell
Finska hushållningssällskapet, Jörgen Grandell
TE-centralerna, Kaarlo Lepistö
Landsbygdsnätverket, Hans Bergström

Svenska arbetsgruppen, kokoaa yhteen ruotsinkielisten alueiden toimijoita. Työryhmä kokoontui kolme kertaa. Keskusteluissa nostettiin mm. esille ruotsinkielisen palvelun esilletuominen ja uutiskirjeen levittäminen oikealle kohderyhmälle. Tärkeäksi nähtiin myös että Hankehakijoiden käsikirja saataisiin käännettyä ruotsiksi.

3.3. Henkilöstö

Maaseutuverkostoyksikön johtaja, agronomi, MMM

Päivi Kujala

Nätverksombudsman (ruotsinkielinen verkostoasiamies), Hum. kand.

Hans Bergström

Verkostotiedottaja, FM

Kirsi Hakoniemi

Verkostovalmentaja, KTM

Teemu Hauhia

Verkostosihteeri, HTM

Hanna Lilja

Verkostoasiamies, metsänhoitaja, MMM

Juha-Matti Markkola

Lakimies, varatuomari (ostopalveluna Maaseutuvirastolta 2/5)

Satu Ylisiurua

4. TOIMINTA TEHTÄVÄALUEITTAIN

4.1. Verkostoituminen

Maaseutuverkoston toiminnallisen tehokkuuden yhtenä tavoitteena on se, että maaseutuverkosto todella toimii verkostona. Tavoitteena on, että ohjelmien toimijat haluavat näkyä osana verkostoa ja eri sektoreiden välille syntyy uusia yhteyksiä ja uusia ymmärryksiä maaseudun eduista.

Maaseutuverkoston koulutuksen suunnittelun ja toteutuksen osalta maaseutuverkostoyksikkö on pyrkinyt verkottamaan kehittämisohjelman parissa työskenteleviä tahoja yhteen. Koulutusaiheita ja koulutuspäivien ohjelmia on suunniteltu eri tahojen kanssa kehittämisohjelman asiakokonaisuuksien puitteissa. Tavoitteena on verkottaa eri toimijatahot niin, että koulutus ja kehittämisohjelman toteuttamiseen liittyvä synergia saataisiin mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön eri toimijatahojen kesken ja tässä työssä on päästy melko hyvin vauhtiin vuoden 2008 aikana.

Vuoden 2008 aikana tehtiin lukuisia sidosryhmävierailuja ja maaseutuverkostoyksikössä on käynyt tutustumassa eri sidosryhmiä. Tapahtumissa ja koulutustilaisuuksissa on myös aktiivisesti kerrottu maaseutuverkoston toiminnasta.

Kesäkuussa 2008 tehdyn koulutus- ja palvelutarvekartoituksen mukaan 52 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä "tunnen kuuluvani maaseutu-

verkostoon" väittämästä. Tämä antaa jo hyvän pohjan tulevalle verkostoitumis-työlle.

Maaseutuverkostoyksikön strategiatyötä tehtiin touko-kesäkuun aikana yhteistyössä Net Effect Oy:n kanssa. Lähtökohtana maaseutuverkostoyksikön strategian tekemisessä oli maaseutuverkoston verkostomainen toiminta ja Manner-Suomen ja Ahvenanmaan kehittämissuunnitelmat.

Syksyllä järjestettyjen maaseutuverkoston opintomatkojen suunnittelussa otettiin myös huomioon verkostoitumisen näkökulma. Matkoille pyydettiin mukaan eri sidosryhmätahoja opintomatkojen aiheiden mukaisesti. Lisäksi opintomatkoihin oli mukana edustajia kohdemaista Latviasta ja Itävallestakin, sekä verkostoyksikön jäseniä Virosta ja toimijoita Romaniasta.

4.2. Viestintä

Maaseutuverkostoyksikkö tiedotti vuonna 2008 monin tavoin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman toimenpiteistä, tukijärjestelmästä ja niihin liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tiedottamisen välineinä olivat muun muassa internet sekä sähköiset tiedotteet ja painetut julkaisut. Viestintää tehtiin yhteistyössä sidosryhmien ja maaseutuverkoston eri toimijoiden kanssa. Luonteeltaan viestintä oli aktiivista, avointa ja yleistajuista.

Uudehkon yksikön viestinnässä oli vuonna 2008 vielä keskeistä yksikön perusolemuksen esitleminen: maaseudun kehittämissuunnitelma ja tarvittavien palvelujen tarjoaminen. Valtakunnallista tunnettua rakennettiin mm. koulutustilaisuuksien lehti-ilmoituksin sekä erilaisissa tilaisuuksissa ja messuilla. Viestinnän kohderyhmiä olivat: jokainen kansalainen, maaseutuväestö, maaseutuverkoston osalliset, tuensaajat, ohjelmaa toteuttavat tahot ja muiden Euroopan unionin jäsenmaiden verkostoyksiköt.

Tiedottamista painotettiin ja kohdennettiin saadun palautteen ja toiveiden mukaisesti. Tätä varten läpikäytiin viestintätöiden rakentamisen pohjaksi aiemmin tehtyjä kartoituksia sidosryhmien viestintätarpeista ja -toiveista. Lisäksi vuonna 2008 toteutetusta koulutus- ja palvelutarvekartoituksesta saatiin tietoa myös maaseutuverkoston viestinnän kehittämiseen. Koulutus- ja palvelutarvekartoitus osoitti, että viestintää on tehty oikealla tavalla ja oikeisiin asioihin panostaen.

Haasteet viestintätavoitteiden saavuttamisessa

Vuonna 2008 kohtasimme viestintätavoitteidemme saavuttamisessa monenlaisia haasteita. Niistä suurimmat liittyivät kotisivujen julkaisujärjestelmän toiminnan

hitauteen ja ajoittaiseen täyteen toimimattomuuteen sekä tukipalvelun vajavaisuuteen. Tämä hankaloitti merkittävästi kotisivujen sisällöntuotantoa ja päivitystyötä ja esti viestimisen ajankäyttöä.

Esimerkiksi ekstranetin ja netti-tv:n suunnittelutyön aloittaminen viivästy merkittävästi kotisivujen julkaisuohjelmassa ilmenneiden teknisten ongelmien ja jatkuvan kehittämistyön vuoksi. Julkaisujärjestelmän työkalujen kehittämistyön vuoksi myöskään maaseutu.fi-sivujen tapahtumakalenteria ei saatu julkaistua suunnittelun aikataulun mukaisesti. Viestinnän henkilöstöresurssien vähäisyys suhteessa maaseudun kehittäjien suuriin viestintätarpeisiin puolestaan näkyi viestintätöiden ruuhkautumisena sekä viestinnän oikea-aikaisuuden heikkenemisenä.

Viestintä vuonna 2008

Internet

maaseutu.fi ja landsbygd.fi -sivustojen kehittämistyö

Sivustoille luotiin ja linkitettiin ajankohtaista tietoa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kotisivujen julkaisujärjestelmään kehitettiin uusi tapahtumakalenterityökalu, jonka avulla maaseutu.fi-sivuille tuotettiin interaktiivinen tapahtumakalenteri. Tapahtumakalenterissa ilmoitetaan maaseutuverkostoyksikön järjestämiä tapahtumia, ja kalenterin kautta voi myös ilmoittautua tapahtumiin.

maaseutu.fi-sivustolle kehitettävän nettitelevisiion suunnittelutyö

Maaseutuverkostoyksikkö aloitti nettitelevisiion valmistelu- ja suunnittelutyön tutustumalla teknisten asiantuntijoiden ja sidosryhmiensä kanssa useiden nettitelevisiotoimijoiden palveluntarjontaan. Mediapalvelintila ja sisällöntuotanto päätettiin ostaa näitä palveluja tuottavilta yrityksiltä. Kehittämistyön yhteistyökumppaneita tulevat olemaan Tike ja palveluita tuottavat yritykset.

Netti-tv:n sisältö tulee olemaan kouluttavaa (seminaarit ja interaktiiviset koulutukset) ja tiedottavaa aineistoa, sisältö tulee esittelemään hyviä käytäntöjä, edistämään kansainvälisyyttä ja kertomaan kehittämisohjelman mahdollisuuksia ja tuloksia. Nettitelevisiossa saa sijaa myös alueiden oma sisällöntuotanto.

ekstranetin kehittämistyö

Toimintaryhmille tullaan kehittämään ekstranet-verkosto yhteistyössä Tiken kanssa. Ekstranetin suunnittelutyö alkaa vuonna 2009.

maaseutuverkoston asiantuntija- ja osaajarekisterin kehittäminen

Asiantuntija- ja osaajarekisterin tarpeen tiimoilta neuvoteltiin eri sidosryhmien edustajien kanssa. Suunnittelutyön pohjaksi tutkittiin olemassa olevia rekistereitä. Maaseudun Uusi Aika -yhdistyksen rekisteritietoja käytettiin tulevan rekisterin sisältöpohjana. Rekisterin sisältökentät määriteltiin ja olemassa olevat yhteystiedot päivitettiin. Rekisteri julkaistaan helmikuun alussa 2009.

Esitteet

Yhteistyössä MMM:n kanssa tuotettiin kehittämisohjelman yleisesite kieliversioineen. Yhteistyössä Maaseutuviraston kanssa puolestaan tuotettiin Leader-esite kieliversioineen. Maaseutuverkostoyksikön suomenkielinen esite päivitettiin. Keväällä 2009 tehdään verkostoesitteiden seuraava päivityskierros.

Julkaisut

Keväällä 2008 maaseutuverkostoyksikkö tuotti hanketoimijan käsikirjan maaseutu.fi-sivustolle. Käsikirja valottaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 hanketoimintaan liittyviä asioita. Käsikirjan tavoitteena on taustoitaa hankehakijoille, hankkeiden vetäjille, ohjausryhmille ja muille hankkeiden parissa toimiville henkilöille hanketoimintaan liittyviä kokonaisuuksia. Käsikirja sisältää yleisiä neuvoja hankkeen suunnitteluun, ohjaukseen, toteutukseen sekä seurantaan. Käsikirjan internet-linkit johtavat hanketoimintaan liittyviin asiakokonaisuuksiin, jotka yhdessä käsikirjan kanssa muodostavat teoksen sisällön. Käsikirjasta ilmestyy vielä toinen, hankeasetusmuutoksen mukainen versio keväällä 2009. Käsikirjan ruotsinkielinen versio julkaistaan myös keväällä 2009.

Lehtityö

Keväällä 2008 kartoitettiin erilaisissa sidosryhmätapaamisissa maaseudun kehittämistä koskevan lehden tarvetta ja todettiin, ettei maaseutuverkostoyksikkö tule tekemään omaa lehteä.

Yhteistyössä Koti-lehden kanssa tuotettiin huhtikuussa lähiruokamessujen viestintätarpeita silmällä pitäen liitelehti. Lokakuussa tehtiin liitelehti yhteistyössä Maaseudun Tulevaisuuden kanssa ja marraskuussa Landsbygdens Folkin kanssa sekä syksyllä tuotettiin integroitu liite Maaseutu Plus-lehteen. Maaseutuverkostoyksikkö oli mukana myös Etelä-Pohjanmaalla tammikuussa julkaistun EU-liitteen tekemisessä.

Kv-lehti yhteistyössä Maaseutu Plus-lehden kanssa ilmestyi syyskuussa. Maaseutuverkostoyksikkö tuotti integroidun, liitteenomaisen osion Maaseutu Plus Special Issueen. Kv-lehden kokonaispainos oli 6000–7000 kpl.

Koulutustilaisuuksista tiedottavia lehti-ilmoituksia julkaistiin mm. Maaseudun Tulevaisuudessa ja Urakointiuutisissa. Yrittäjyyden viestintäkampanjan tarjouskilpailun lehti-ilmoitus puolestaan julkaistiin heinäkuussa Helsingin Sanomissa sekä Markkinointi&Mainonta-lehdessä.

Tiedotteet

Maaseutuverkostoyksikön tiedotejakeluun ilmoittautuneille lähetettiin ajankoh-
taistiedotteita sekä suomen että ruotsin kielellä. Myös lehdistötiedotteita lähetet-
tiin molemmilla kielillä viestintätarpeiden mukaisesti.

Sähköiset uutiskirjeet

Maaseutuverkostoyksikkö tuotti vuonna 2008 juttumateriaalia maaseudun kehittä-
jien uutiskirjeeseen, Liiteriin sekä maatalouspolitiikan uutiskirjeeseen, Ver-
soon.

Tiedotuskyltit

Maaseudun kehittämisohjelmien rahoituksesta kertovien tiedotuskylttien hankin-
nasta vastaa maaseutuverkostoyksikkö. Vuonna 2008 valmisteltiin ja suunnitel-
tiin aktiivisesti eri yhteistyökumppaneiden kanssa haasteellista tiedotuskyltti-
prosessia.

Mainostoimisto Recommended Finland suunnitteli tiedotuskylttien ilmeen. Oman
haasteensa prosessiin toivat kylteissä esiintyvien kaikkien eri logojen (mm. 55
toimintaryhmän logot) saaminen taittotyöhön tarvittavassa tiedostomuodossa,
logojen värimääritysten sekä tilausmäärien saaminen. Myös kylttien taitosta vas-
tasi Recommended.

Kyltit kilpailutetaan tammikuussa 2009, ja tuotetaan välittömästi kilpailutuksen
jälkeen.

Kampanjasuunnittelu

Maaseutuverkostoyksikkö suunnitteli yhdessä yhteistyökumppaneineen (MTK,
ProAgria, Suomen Yrittäjät, Finbio, Yrittäjyyden teemaryhmä, Suomen Uusyri-
tyskeskus ja Maaseutuvirasto) maaseutuyrittäjyyttä edistävää viestintäkampan-
jaa. Kampanjan avulla tiedotetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisoh-
jelman rahoitusmahdollisuuksista toimintalinjalla 3 (maaseutualueiden elämän-
laatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen).

Viestintäkampanjan tarjouspyyntö julkaistiin heinäkuun puolivälissä. Tarjous-
pyyntö koski valtakunnallisen, maaseutuyrittäjyyttä edistävän viestintäkampan-
jan suunnittelua ja toteutusta, ja siihen saatiin yhdeksän tarjousta. Parhaaksi tar-
joukseksi arvioitiin Recommended Finlandin tarjous. Sopimusneuvottelut ja
kampanjailmeen viilaus saatiin päätökseen vuodenvaihteessa. Viestintäkampan-
jan ohjausryhmä asetetaan alkuvuodesta.

Messut

Maaseutuverkosto osallistui puolivuotiskauden aikana kolmille messuille: Lähiruokamessuille Tampereella 14.–16.5.2008, Farmari-maatalousnäyttelyyn Lahdessa 31.7.–3.8.2008 sekä KoneAgria-näyttely 22.–25.10.2008. Yhteistyökumppaneina messujen yhteisosastoilla olivat mm. Ruoka-Suomi-teemaryhmä, Kehittyvä Elintarvike -lehti / Elintarviketieteiden Seura ry, EkoCentria, Keski-Suomen TE-keskus sekä MMM / Luonnonvarat sekä Maaseutuvirasto.

Muut viestinnän tapahtumat

Maaseutuverkostoyksikkö järjesti tammikuussa 2008 maaseutuverkoston alueellisten viestintäyhteys henkilöiden tapaamisen Seinäjoella. Lisäksi yksiköstä osallistuttiin alueellisten sidosryhmien viestintäyhteistyöhön.

Ohjelman viestintä- ja tiedotusmateriaali

Puolivuotiskauden aikana suunniteltiin mm. messuilla ja muissa tapahtumissa tarvittavaa viestintä- ja tiedotusmateriaalia. Maaseutuverkostoyksikölle suunniteltiin graafinen lomakkeisto, joka sisältää kirjekuoret, tiedotepohjat ja kirjelmakkeet (suomi, ruotsi ja englantia), käyntikortit, kaksi postikorttimallia sekä kirjelehtiön ja post it -lehtiön.

Lähiruokamessuilla ja Farmarissa jaettiin suomalaisesta sokerista valmistettuja oranssinvärisiä hattaroita, Farmarin arpapalkintoja oli suomalaisena käsityönä valmistettu, perinteitä henkivä karpäslätkä. Loppuvuodesta hankittiin mm. maaseutuohjelman karkkeja. Viestintä- ja tiedotusmateriaalin hankintaa tehtiin yhteistyössä kehittämisohjelmaa yhteensovittavan viestintäryhmän kanssa.

4.3. Koulutus

Maaseutuverkoston koulutussuunnitelma on vuoden 2008 osalta laadittu syksyllä 2007, jolloin myös maaseutuverkostoyksikkö on käynnistänyt toimintaansa. Vuoden 2008 koulutusaihekokonaisuudet ovat muotoutuneet paljolti niistä tarpeista, jotka ovat kehittämisohjelman eri osa-alueiden käynnistämisen kannalta nähty tärkeiksi painopistealueiksi. Kevään painopistealueina olivat toimintalinjaan 1. (maa- ja metsätalouden kilpailukyky) ja 2. (ympäristö) liittyvät aihekokonaisuudet sekä toimintalinja 4. (toimintaryhmät). Näihin toimintalinjoihin liittyviä asiakokonaisuuksia käsiteltiin koulutuksissa jo senkin vuoksi, että kyseisiin kokonaisuuksiin liittyviä tukia oli haussa pääsääntöisesti kevätkaudella 2008. Syksyn koulutuksen painopistealue siirtyi toimintalinja 3:een (pienyrittäjä- ja hanketuet sekä kylätoiminta).

Koulutuksen tavoitteena on kehittämissohjelman mahdollisuuksien esille tuominen sekä taustoittavan tiedon kouluttaminen toimeenpanoon liittyvän koulutuksen täydentämiseksi. Touko-kesäkuussa 2008 maaseutuverkostoyksikkö toteutti koulutus- ja palvelutarvekartoituksen, jonka tavoitteena on vuoden 2009 koulutussuunnitelman osalta etsiä toimintakentältä niitä tarpeita, jotka nähdään tulevissa vuosittaisissa maaseutuverkoston koulutussuunnitelmissa kehittämissohjelman kannalta tärkeiksi painopistealueiksi.

Maaseutuverkoston koulutuksena järjestettiin vuoden 2008 aikana koulutustilaisuuksia 19. koulutusaihekokonaisuudesta. (ks. liite 1. MAASEUTUVERKOSTON KOULUTUKSET 2008). Koulutustilaisuuksia pidettiin 57 kappaletta. Yhteensä maaseutuverkoston koulutuksiin osallistui 3386 henkilöä. Tilaisuuksien osallistujamäärän keskiarvo oli täten 59 henkilöä. Koulutuksia järjestettiin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Koulutusten aihekokonaisuudet jakautuivat toimintalinjoittain liitteessä 1. esitetyllä tavalla.

Maaseutuverkoston koulutusta toimintalinjoittain voidaan kuvailla seuraavasti:

Toimintalinja 1, Maa- ja metsätalouden kilpailukyvyn parantaminen

Koulutuksen aihepiireinä olivat EU-osarahoitteiset maatalouden rakennetuet ja niihin liittyvät taustoittavat asiat. Koulutusta järjestettiin yhteistyössä Maaseutuviraston kanssa niin, että maaseutuverkoston koulutuksen tavoitteena oli verkottaa rakennetukien käsittelyssä (TE-keskukset), investointien rahoituksessa (pankkitoimihenkilöt), investointien esiselvityksessä ja suunnittelussa (neuvojat/konsultit) sekä rakennussuunnittelussa (TE-keskusten rakennusmestarit) toimivia henkilöitä ja lisätä heidän osaamista ohjelman mahdollisuuksista. Lisäksi koulutusta järjestettiin maatalouden kannattavuuteen liittyvissä asioissa valtakunnallisen seminaarin muodossa joulukuussa Seinäjoella. Tavoitteena oli välittää tutkimustietoa ja kerätä kentältä ideariihien avulla uusia ajatuksia maatalouden kilpailukyvyn ja kannattavuuden parantamiseksi.

Toimintalinja 2, Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

Koulutuksen aihepiireinä olivat eläinten hyvinvointitukiin sekä ympäristötukien perus- ja erityistukiin liittyvät taustoittavat asiat. Koulutusta järjestettiin alueellisesti ensimmäistä kertaa haussa olleesta eläinten hyvinvointituesta. Ympäristötukien osalta koulutusta järjestettiin alueellisesti sekä valtakunnallisesti painopistealueena ympäristötukien erityistukien mahdollisuudet sekä ympäristötukien perustoimenpiteisiin liittyvien taustoittavien tietojen lisääminen. Tavoitteena oli myös verkottaa tukien käsittelyssä ja toimenpiteiden suunnittelussa toimivia tahoja kehittämissohjelman mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Toimintalinja 3, Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Toimintalinja 3:n koulutusaiheet liittyivät kylätoimintaan, pienyrittäjyyden edistämiseen sekä paikallistoimijoiden koulutukseen. Myös alueellisia maaseutuverkostoja pyrittiin koulutuksen kautta verkottamaan keskenään ja lisäämään heidän tietoutta kehittämisohjelman mahdollisuuksista. Maaseutuverkoston koulutuksena järjestettiin myös valtakunnallinen yrittäjyysseminaari ja siihen liittyvä opintoretkipäivä lokakuussa Hämeenlinnassa. Jatkona valtakunnalliselle seminaarille järjestettiin kaksi alueellista tilaisuutta, joiden kautta välitettiin tietoa siitä, miten eri EU-ohjelmien kautta maaseutuyrittäjyyttä voidaan edistää. Hanketoiminnan osalta syksyllä 2008 pidettiin ensimmäiset maakunnalliset hankesuunnittelukoulutukset, jotka jatkuvat myös vuoden 2009 puolella maakunnittain pidettävänä tilaisuuksina.

Kylätoimintaan liittyvissä kysymyksissä on tehty yhteistyötä Suomen kylätoimintary:n kanssa. Yhteistyö on erityisesti syyskaudella ollut intensiivistä. Suomen Kylätoimintary, Maaseutuverkostoyksikkö ja Maaseudun Sivistysliitto järjestivät syksyn 2008 aikana Vastuuta ottava paikallisyhteistyö -ohjelmaan liittyen maakunnallisen Road Show-kiertueen.

Syksyn aikana järjestettiin 13 maakuntakohtaista tilaisuutta. Tilaisuudet oli tarkoitettu kylien maakunnallisten yhteenliittymien ja Leader-ryhmien luottamushenkilöille, kyläasiamiehille, toiminnanjohtajille ja toimihenkilöille, muille paikallisen kehittämisen järjestöille ja yhdistyksille sekä kuntien luottamushenkilöille ja viranhaltijoille.

Päivien aiheita olivat paikallisen kehittämisen tulevaisuuden hahmottaminen sekä käytännön valmiuksien ja organisoitumisen edellytysten lisääminen. Tähän sisältyy paikallisen kehittämisen tilannekatsaus sekä uuden valtakunnallisen ohjelman strategian, painopisteiden ja ehdotusten käsittely; mitä ohjelman toteuttaminen vaatii niin valtakunnan-, maakunnan kuin kylätasolla. Tilaisuuksissa käytiin vuorovaikutteisesti keskustelua siitä, miten Kylätoiminnan ja Leader-ryhmien valtakunnallista ohjelmaa 2008 - 2013 voidaan toteuttaa maakunnissa ja miten Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma tukee toteuttamista.

Toimintalinja 4, Leader

Toimintaryhmille järjestettiin koulutusta heidän toiminnan kannalta tärkeissä kehittämisohjelman käyntiin saattamiseen liittyvissä asioissa. Toimintaryhmien hallituksissa on paljon uusia jäseniä vuoden 2008 alusta lukien. Toimintaryhmien uusien hallitusten jäsenille järjestettiin kevään aikana neljä aluetilaisuutta ympäri Suomea. Koulutusten tavoitteena oli perehdyttää hallitusten jäsenet Leader-toiminnan perusteisiin, Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä hallitusten jäsenten vastuisiin ja velvoitteisiin. Toimintaryhmien keskinäistä verkostoitumista edistettiin koulutuksen keinoin toimintaryhmien kevätpäivillä.

Elokuussa järjestettiin maaseutututkijatapaamisen yhteydessä maaseutututkijoiden ja toimintaryhmien välinen yhteistilaisuus, jonka tavoitteena oli lisätä tutki-

muksen ja kehittämistyön vuorovaikutusta. Syksyllä järjestettiin myös toimintaryhmytyön kehittämisseminaari, joka osoittautui lähtölaukaukseksi pitempiaikaiselle prosessille Leader-metodin kehittämiseksi Suomessa. Metodin kehittämistä jatketaan vuoden 2009 aikana.

Toimintaryhmät ovat olleet aktiivisesti mukana myös muiden toimintalinjojen koulutuksissa mukaan lukien myös ympäristötukeen liittyvät seminaarit.

Haasteet koulutustavoitteiden saavuttamisessa

Vuoden 2008 maaseutuverkoston toiminnassa koulutuksella oli tärkeä rooli toimijoiden verkottamisessa, tiedon välittämisessä sekä uusien ohjelmaan liittyvien taustoittavien asiakokonaisuuksien tiedottamisessa. Haasteelliseksi koulutusjärjestelyissä muodostui koulutuskokonaisuuksien järjestely lähinnä ohjelmasisällön osalta. Maaseutuverkostoyksikön viimeiset työntekijät aloittivat työnsä marraskuussa 2007, joten alkuun lähtö valtakunnallisten ja alueellisten koulutuskokonaisuuksien suunnitteluverkoston kokoamisessa, suunnittelussa ja koulutuksen toteutuksessa jouduttiin suorittamaan ripeään tahtiin.

Haasteellista koulutusjärjestelyjen osalta on myös sen vaatima aika ja koulutuskokonaisuuksien runsas määrä koulutussuunnitelmassa. Valtakunnallisissa ja alueellisissa koulutuksissa, jossa monesti kierretään koulutusjärjestelyjen suhteen laajasti valtakuntaa, kuluu useita vuorokausia jo pelkästään matkustamiseen. Vaikka koulutuksia järjestetään mahdollisimman paljon yhteistyössä verkoston toimijoiden kanssa, jäi kokonaisuuden vetovastuu käytännössä monesti kuitenkin maaseutuverkostoyksikön harteille, mikä entisestään lisäsi työtaakkaa koulutusten suhteen.

Myös toiveet koulutusten kaksikielisyydestä toivat mukanaan omat haasteensa. Alueellisissa koulutuksissa on koulutuskokonaisuudesta pyritty järjestämään aina vähintään yksi tilaisuus myös toisella kotimaisella kielellä. Valtakunnallisissa koulutuksissa mahdollisuuksien mukaan koulutusmateriaali on ollut myös ruotsinkielisenä, mikäli sitä on ehditty ko. kielelle kääntämään tai se on saatu luennoitsijoilta myös ruotsiksi. Aina kuitenkin ruotsinkielen osaajia monesti syvää asiantuntemusta sisältävistä asiakokonaisuuksista ei ole löydetty luennoimaan, joten ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt koulutuksen järjestäminen suomeksi.

Kuluvan ohjelmakauden kehittämissuunnitelman käynnistäminen ajoittui käytännössä melko pitkälti vuoden 2008 osalle ja tämä varmasti näkyi myös koulutustarpeessa kyseisenä vuonna. Mutta mikäli koulutuksia tulevinakin vuosina järjestetään yhtä paljon, on se varmasti pois muusta maaseutuverkostoyksikölle tarkoitettua toiminnasta jo pelkästään työvoimaresurssin vuoksi.

4.4. Hyvien käytäntöjen kerääminen ja levittäminen

Kehittämishjelmaan liittyvien hyvien käytäntöjen keräämisen toimintatapoja ja välineitä suunniteltiin ja kartoitettiin vuoden 2008 aikana. Ohjelmakauden alussa, varsinkin kun monelta osin tehdään vielä ohjelman toimeenpanon käynnistämistä, ei kehittämishjelman toiminnasta ole vielä hyvien käytäntöjen kokemuksia saatavilla. Tämän vuoksi painopiste hyvien käytäntöjen keräämiseksi kehittämishjelman toimissa ajoittuu tuleville vuosille. Joskin tulee muistaa, että hyviä käytäntöjä välitetään maaseutuverkoston toiminnassa koko ajan niin tiedottamisen, koulutuksen, kansainvälistymisen kuin muunkin verkoston toiminnan puitteissa.

Maaseutuverkoston julkaisusarjan ensimmäisenä teoksena julkaistiin hanketoimijan käsikirjan sähköinen versio kesäkuussa 2008 www.maaseutu.fi sivustolle. Käsikirjassa välitetään hanketoiminnan toteuttamiseen liittyviä hyviä käytäntöjä niistä kiinnostuneille hankkeiden parissa toimiville tahoille.

Toimintalinja 1:n osalta hyviä käytäntöjä kerättiin seminaarissa levillä 12.6.2008. Ryhmätöissä etsittiin hyviä käytäntöjä muun muassa nuoren viljelijän aloitustukseen, sukupolvenvaihdokseen sekä osarahoitteisiin investointitukiin.

Hyvien käytäntöjen mallien kartoittamista aloitettiin myös innovaatiotyöryhmän kokouksissa. Malleista tullaan tekemään esiselvitys alkuvuodesta 2009. Esiselvityksen perusteella innovaatiotyöryhmässä on tavoitteena kehitellä uusia malleja hyvien käytäntöjen keräämiseksi ja välittämiseksi.

Maaseutuverkostoyksiköt on pääsääntöisesti perustettu vuoden 2008 loppuun mennessä jokaiseen Euroopan maahan. Hyvien käytäntöjen keräämisen ja välittämisen malleja haetaan myös kansainvälisesti eri maiden maaseutuverkostoyksikköjen avustuksella. Myös maaseutuverkoston kansainväliset opintomatkat Latviaan ja Itävaltaan vuonna 2008 tukivat hyvien käytäntöjen keräämistä ja levittämistä kohdemaiden ja Suomen välillä.

4.5. Kansainvälistyminen

Kansainvälistymisen edistämässä on vuoden aikana keskitytty lähialueyhteistyöhön. Maaseutuverkostoyksikkö järjesti helmikuussa Viron, Ruotsin ja Tanskan maaseutuverkostoyksikköiden yhteistapaamisen. Mukana oli myös Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustaja. Tapaamisessa tutustuttiin osallistujamaiden maaseudun kehittämishjelmiin, Leader -toiminnan tilanteeseen ja maaseutuverkostoyksikköiden toimintaan. Verkostoyksikköiden yhteistapaamisen yhteydessä järjestettiin myös toimintaryhmien KV-vastaavien koulutuspäivä. Tieto lähialueiden maaseudun kehittämishjelmista, ohjelmien toimeenpanosta ja toimijoista välittyi suoraan tätä kautta suomalaisille Leader-toimijoille.

Suomessa järjestetyssä Viron ja Pohjoismaiden maaseutuverkostoyksiköiden tapaamisessa päätettiin jatkaa ja laajentaa tapaamisia. Syyskuussa Viro järjesti seuraavan tapaamisen, johon osallistuivat myös Latvian ja Liettuan verkostoyksiköiden edustajat.

Toimintaryhmille välitettiin yhteistyöpyyntöjä Virosta, Saksasta, Liettuasta, Tsekiä ja Ranskasta. Vuoden aikana Suomessa tehtävään maaseudun kehittämiseen on tutustunut ryhmiä Virosta, Latviasta ja Slovakiasta. Maaseutuverkostoyksikkö on toiminut näiden opintomatkojen koordinoijana. Maaseutuverkostoyksikön toimesta järjestettiin kaksi opintomatkaa ulkomaille. Toinen oli maaseutuelinkeinoviranomaisten opintomatka Latviaan. Matkan teemana oli tutustua Latvian maataloushallintoon ja toimenpiteisiin maatalouden kilpailukyvyyn parantamiseksi ja maaseudun kehittämiseksi. Opintomatka oli kokeilu kolminkeskeistä yhteistyöstä. Sille osallistui myös virolaisia. Kokemukset yhteisopintomatkaista olivat erittäin positiiviset. Ympäristöalan toimijoille järjestetty opintomatka kohdistui Itävaltaan. Opintomatkan tarkoituksena oli tutustua laaja-alaisesti ympäristötuen hallintoon ja toimeenpanoon Itävallassa.

Maaseutuverkostoyksikkö on välittänyt tietoa ja Suomen kokemuksia maaseutuverkoston rakentamisesta ja toiminnasta muiden maiden käyttöön. Verkostoyksikön edustaja oli toukokuussa kertomassa Latviassa kaikille Baltian valtioiden maaseutuverkostoja suunnitteleville henkilöille Suomen maaseutuverkoston ja -verkostoyksikön toiminnasta. Suomen kokemuksia esiteltiin myös Euroopan maaseutuverkoston koordinaatiokomitean kokouksessa syksyllä. Tämän lisäksi on avustettu Kyproksen maaseutuverkoston rakentamisessa.

Euroopan tasolla maaseutuverkostoyksikkö on osallistunut koordinaatiokomitean ja sen alaisen Leader ala-komitean toimintaan. Euroopan maaseutuverkostoyksikkö, Contact Point aloitti toimintansa syksyllä. Maaseutuverkostoyksikkö on ollut mukana Contact Pointin toiminnassa alusta lähtien.

Syksyllä aloitettiin valmistelut kansainvälisen Leader-seminaarin järjestämiseksi Suomessa. Seminaari tullaan järjestämään Kittilässä maaliskuussa 2009.

Haasteet kansainvälistymistavoitteiden saavuttamisessa

Maaseudun kehittämissuunnitelmien toimeenpano suurimmassa osassa Eurooppaa on ollut vielä kesken toimintavuoden 2008 aikana. Toimintaryhmät valittiin Suomessa ensimmäisinä koko Euroopassa. Euroopan tasolla vuoden 2008 loppuun mennessä noin puolet kaikista suunnitelluista Leader-toimintaryhmistä oli valittu. Vastaavasti myös eri maiden maaseutuverkostojen ja maaseutuverkostoyksiköiden perustaminen on ollut pahasti kesken. Euroopan maaseutuverkostoyksikkö, Contact Point aloitti toimintansa lokakuussa.

Euroopan vielä keskeneräinen tilanne ohjelmien toimeenpanossa sekä maaseutuverkostojen perustamisessa on tarkoittanut sitä, että kansainvälisen yhteistyön eteenpäin viemisessä on oltu lähtökuopissa. Yhteistyön tekeminen on aloitettu

pohjoisesta, koska täällä on oltu ripeimpiä toimeenpanon suhteen. Syksyksi suunniteltuja kansainvälisiin hankkeisiin liittyviä koulutuksia ei voitu pitää, koska kv-hankkeiden ohjeistus valmistuu vasta vuoden 2009 ensimmäisen puoliskon aikana.

Euroopan tilanteen epätasaisuudesta huolimatta on kansainvälistymiseen liittyvät toimenpiteet saatu hyvää alkuun. Maaseutuverkoston koko ohjelmakauden suunnitelmissa kansainvälistymisen painopiste on suunniteltu vuosille 2009–2012.

4.6. Alueiden välinen yhteistyö

Alueiden välistä yhteistyötä on edistetty valtakunnallisten ja alueellisten tapahtumien ja koulutusten kautta. Ne ovat koonneet yhteen eri alojen asiantuntijoita yli aluerajojen. Yhtenä esimerkkinä tehdyistä avauksista ovat maaseutujaostojen yhteistapaamiset.

Maakunnalliset maaseutujaostot ovat tärkeitä paikallisia maaseututoimijoiden verkostoja. Maaseutuverkostoyksikkö järjesti kevätkauden aikana kaksi maaseutujaostojen yhteistoiminta- ja koulutuspäivää. Toukokuussa kerättiin yhteen Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maaseutujaostot ja kesäkuussa Uudenmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen jaostot. Koulutuspäivien aikana tutustuttiin eri maakuntien maaseutujaostojen toimintaan, käytiin läpi hyviä käytäntöjä sekä välitettiin ajankohtaistietoa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta.

Tärkeä osa-alue toiminnassa on ollut Manner-Suomen ruotsinkieliset alueet ja Ahvenanmaa. Erilliset ruotsinkieliset koulutus- ja kokoustapahtumat eri teemoista ovat toimineet myös alueiden välisen yhteistyön edistämiseksi. Maaseutuverkostoyksikkö oli mm. mukana järjestämässä Landsbygdsriksdagen Ahvenanmaalla syyskuussa. Syyskuussa järjestettiin Föreningsfestivalen Turussa jossa verkostoyksikkö oli mukana ruotsinkielisten toimintaryhmien ja kylätoimijoiden kanssa.

”Tammerforsträffen” on vapaamuotoinen verkostotapahtuma missä ruotsinkieliset ja kaksikieliset sidosryhmät kokoontuvat. Ryhmällä oli ensimmäinen kokous marraskuussa parin vuoden tauon jälkeen. Maaseutuverkostoyksikkö järjestää nämä tapahtumat yhteistyössä Svenska Studiecetrallenin kanssa. Tavoitteena on pitää 2-3 kokousta vuodessa.

Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman valmistumista ja toimeenpanon aloittamista on seurattu tiiviisti. Maaseutuverkostoyksikkö on ollut mukana Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman seurantakomitean kokouksissa ja ohjelman kick off –tilaisuudessa. Ahvenanmaalla on aloittamassa Leader-toimintaryhmä, Leader Åland. Maaseutuverkostoyksikkö on pitänyt aktiivisesti yhteyttä Leader toimintaa suunnitteleviin henkilöihin, jotta Ahvenanmaan Leader

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

saataisiin nivottua Suomen Leader -verkostoon. Tavoitteena on hyödyntää Manner-Suomen Leader-toimintaryhmien hyviä käytäntöjä Ahvenanmaalla.

5. TALOUSKATSAUS

Maaseutuverkostoyksikkö toimii Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman teknisellä avulla. Sidontatilanne kertoo hankintapäätösten eli valmisteilla olevien hankintojen tilanteen. Vuoden aikana kehitettiin teknisen avun talousseurantaa, niin että teknisen avun osaltakin päästiin hyödyntämään MMM:n käytössä olevaa sähköistä laskujen hallintaohjelmaa ja kirjanpito-ohjelmaa täysimääräisesti.

Maaseutuvirastolle tehtiin maksatushakemukset vuoden 2007 kulujen osalta sekä jaksoilta 1.1.–30.6.2008 ja 1.7.–31.10.2008 joulukuussa 2008. Marrasjoulukuun osalta maksatushakemukset tehdään maaliskuussa 2009. Tekninen apu on 45 % Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston rahaa ja 55 % kansallista rahaa.

Talousarvion toteutuma 1.1.–31.12.2008

	Vuosi 2008		
	Budjetti 2008	Sidonta	Maksettu
Palkkauskulut	335 000	335 000	
- perustamiskustannukset	115 000	115 000	110 540
- toimintasuunnitelman kustannukset	220 000	220 000	191 599
Matkakulut	110 000	110 000	66 331
Ostopalvelut	405 000	80 592	
- perustamiskustannukset hankintalakimies	26 000	26 000	19 031
- toimintasuunnitelman kustannukset	379 000	54 592	48 198
Tiedotus mm. nettisivut, esitteet ja esite materiaali	485 000	308 000	171 416
Koulutukset	450 000	289 991	183 031
Hyvät käytännöt ja verkostot	40 000	16 117	6 127
Kansainvälisen ja alueiden välisen yhteistyön edistäminen	60 000	52 000	11 171
Muut kulut mm. vuokrat, atk, kokoukset, toimistotarvikkeet, henkilöstön koulutus, jne	236 000	184 041	88 003
Yhteensä	2 121 000	1 377 741	895 447

Liite 1.

MAASEUTUVERKOSTON KOULUTUKSET 1.1. – 31.12.2008

KOULUTUSTILAISUUDET JA PALAUTE

Palautetta pyydettiin sanallisesti sekä muutamaa tilaisuutta lukuun ottamatta arvioimaan asteikolla seuraavaa viittä osa-aluetta: koulutuksen ajankohta, koulutuspaikka, kouluttajat, ennakkoinformaatio ja järjestelyt.

Toimintalinja 1

1.

Rakennetukikoulutus	
Oppimistavoite	Rakennetukilain soveltaminen, elinkeinosuunnitelman hyödyntäminen
Kohderyhmä	Pankkitoimihenkilöt, talousneuvojat, konsultit, MTK:n toiminnanjohtajat, TE-keskuksen rahoitustukivastaavat ja rakennusmestarit
Sisältö	Rakennetukilain toimeenpano ja soveltaminen, taloussuunnitelmien sisältö ja vaatimukset
Toteutustapa	Luentokoulutus
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	TE-keskusten rahoitustukivastaavat; 14.–15.2.2008 Tampere, 120 osallistujaa Pankkitoimihenkilöt, talousneuvojat, konsultit ym. alueelliset tilaisuudet: 7.4.2008 Varkaus, 35 osallistujaa 9.4.2008 Oulu, 37 osallistujaa 10.4.2008 Tampere, 105 osallistujaa 9.5.2008 Vaasa, 37 osallistujaa Yhteensä 334 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, Mavi, TE-keskukset
	<ul style="list-style-type: none"> - rakennetukilain sisältö - elinkeinosuunnitelman sisältö ja soveltaminen - yhteistyössä Mavin kanssa - kouluttajina mm. TE-keskusten maaseutuosastot, Maaseutuvirasto, ProAgria, konsultit

Tampere 14.–15.2.2008:

+ kouluttajat

+ sisältö

+ järjestelyt

- aineiston toimitus etukäteen

Neliportaisella asteikolla heikko... kiitettävä kaikki osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

7.4.2008 Varkaus

- + kouluttajat
- + sisältö
- + riittävästi aikaa
- aineiston toimitus etukäteen

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä ennakkoinformaatio arvioitiin tyydyttäväksi, muut osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

9.4.2008 Oulu

- + kouluttajat
- + sisältö
- aineiston toimitus etukäteen

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä ennakkoinformaatio arvioitiin tyydyttäväksi, muut osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

10.4.2008 Tampere

- + kouluttajat

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä ennakkoinformaatio arvioitiin tyydyttäväksi, muut osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

9.5.2008 Vaasa

- + järjestelyt, tilaisuus kokonaisuutena
- kaiken tulisi olla ruotsiksi

3.

Maatalouden kannattavuusfoorumi	
Oppimistavoite	Maatalouden kannattavuuden parantamiseen uusia mahdollisuuksia
Kohderyhmä	Viljelijät, tutkijat, neuvojat, viranomaiset
Sisältö	Uusia näkökulmia maatalouden kannattavuuden parantamiseen
Toteutustapa	Luentokoulutus, ideariih
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	2.12.2008 Seinäjoki, 171 osallistujaa
Vastuhenkilö	Teemu Hauhia, Hans Bergström
- uuden tutkimustietoa, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, tiedon keruuta	

2.12.2008 Seinäjoki

Ei palautteita.

Toimintalinja 2

4.

Lannoituskoulutus	
Oppimistavoite	Lannoitus ja ravinnetaseet
Kohderyhmä	Kuntien, neuvontajärjestöjen, tuottajajärjestöjen, konsulttiyritysten, ympäristö- ja TE-keskusten ympäristötukien parissa työskentelevät henkilöt
Sisältö	Tarkennetun lannoituksen periaatteet, ravinnetaseiden laskenta
Toteutustapa	Luentokoulutus
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	1.4.2008 Tampere, 83 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, Mavi
	<ul style="list-style-type: none"> - Ravinnetaselaskennan hallinta - tarkennetun lannoituksen periaatteet

1.4.2008 Tampere

+ sijainti

+ osa kouluttajista

- aineisto saataville etukäteen

- kouluttajien taso vaihteli

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä kaikki osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

5.

Ympäristötuen erityistukisopimukset	
Oppimistavoite	Ympäristötuen erityistuen ja ei-tuotannollisten investointien suunnittelu
Kohderyhmä	Erityistukisopimusten suunnittelijat, TE- keskusten ja ympäristökeskuksen erityistukisopimusten käsittelijät, neuvontajärjestöt, toimintaryhmät
Sisältö	Erityistukisopimusten suunnittelu, erityisesti suojavyöhykkeet, kosteikot, perinnebiotoopit, luonnon monimuotoisuus
Toteutustapa	Luentokoulutus
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	7.2.2008 Lumo-päivä Helsinki, 110 osallistujaa 5.3.2008 Kokkola, 45 osallistujaa 10.3.2008 Kuopio, 64 osallistujaa 22.4.2008 Huittinen, 40 osallistujaa Yhteensä 259 osallistujaa
Järjestäjätahot	Perinnebiotoopit (Lumo-päivä): MMM, YM, ProAgria, Mavi Kosteikot: Lounais-Suomen ympäristökeskus, MMM

- Erityistukien ja ei-tuotannollisten investointien mahdollisuuksien hyödyntäminen.

7.2.2008 Luonnon monimuotoisuuspäivä Helsinki

Keskiarvo eri osa-alueilla hyvä

+erityistä kiitosta saivat vuoropuhelut eri toimijaorganisaatioiden yhteistyöstä

5.3.2008 Kokkola

Ei palautteita

10.3.2008 Kuopio

Ei palautteita

22.4.2008 Huittinen

Ei palautteita

6.

Eläinten hyvinvointituki	
Oppimistavoite	Uuden tukimuodon hyödyntäminen
Kohderyhmä	Kotieläinneuvojat, eläinlääkärit, TE-keskusten eläinvalvojat, meijereiden tuotantoneuvojat, teurastamoiden alkutuotannon neuvojat
Sisältö	Eläinten hyvinvointituki
Toteutustapa	Luentokoulutus
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	6.2.2008 Tampere, 56 osallistujaa 18.2.2008 Kuopio, 68 osallistujaa 20.2.2008 Oulu, 44 osallistujaa 7.3.2008 Helsinki läänineläinlääkärit, 14 osallistujaa Yhteensä 182 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, Mavi
Eläinten hyvinvointituen mahdollisuuksien hyödyntäminen: <ul style="list-style-type: none"> - eläinten hyvinvointituki - terveydenhuollon vaatimukset eläinten hyvinvointituessa - palo- ja pelastussuunnitelma eläinten hyvinvointituessa - lainsäädännön ja eläinten hyvinvointituen rajapinnat - neuvonnan kentän osa-alueet hyvinvointituessa	

6.2.2008 Tampere

+ kouluttajat

+ sijainti

- ilmoitus materiaalista internetissä selkeämmin

- enemmän aikaa kysymyksille

- huono paikkana: kuuluvuus, näkyvyys

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä ennakkoinformaatio arvioitiin tyydyttäväksi, muut osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

18.2.2008 Kuopio

+kouluttajat: erityisesti paloturvallisuusosio

- paikoitus ja ruokailumahdollisuudet
- maanantai ei hyvä päivä eläinlääkäreille
- ilmoitus materiaalista tulisi olla internetissä selkeämmin

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä kaikki osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

20.2.2008 Oulu

+ kouluttajat: erityisesti paloturvallisuusosio

- enemmän aikaa kysymyksille
- aikataulu ei pitänyt

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä kaikki osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

7.3.2008 Helsinki läänineläinlääkärit

Ei palautteita

7.

Kasvinsuojeluruiskujen testaajien koulutus	
Oppimistavoite	Kasvinsuojeluruiskujen testaajien osaamisen ylläpito ja uusien testaajien mukaan saaminen
Kohderyhmä	Kasvinsuojeluruiskujen testaajat ja uudet tulokkaat alalle
Sisältö	Ruiskujen testaamisen tekniikan opetus
Toteutustapa	Luento-opetus
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	22.10.2008 Jyväskylä, KoneAgria-näyttelyn yhteydessä, 39 osallistujaa
Vastuuhenkilö	Teemu Hauhia

Toimintalinja 3

Yrittäjyys

8.

Maaseudun mikroyrittäjäfoorumi yhteistyössä MTK:n kanssa	
Oppimistavoite	Maaseudun mikroyrittäjyyden edistäminen
Kohderyhmä	Kuntien yritystoiminnan kehittäjät, yritysneuvojat, tutkimuslaitokset, TE-keskusten yritystukikäsittelijät, toimintaryhmät, yrittäjät, muu yleisö
Sisältö	Ideoita, innovaatioita ja hyviä käytäntöjä maaseutuyrittäjyy-

	den edistämiseen
Toteutustapa	Luennot ja opintoretki
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	28.–29.1.2008 Jyväskylä, 327 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, MTK, Jyväskylän yliopisto, YTR – Yrittäjyyden teemaryhmä
Maaseutuverkostoyksikkö mukana järjestely-yhteistyössä sekä ständinä ”Yrittäjyys maaseudun tuotantoteijänä -seminaarissa”	

28.–29.1.2008 Jyväskylä

- + sisällöllinen anti hyvä, tekninen toteutus kiitettävä
  - + aamupäivän ja illallisen puhujat hyviä
  - + vierailukohteet hyviä
  - + paviljonki pitopaikkana hyvä
- Keskiarvo hyvä

9.

Yrittäjyyden edistäminen ohjelmityön avulla	
Oppimistavoite	Kehittämisohjelmien mahdollisuuksien hyödyntäminen
Kohderyhmä	Yrittäjäryhmien edustajat, ohjelmien keskeiset toimijat; mm. TE-keskukset, ProAgria, MTK, maakuntaliitot
Sisältö	Eri kehittämisohjelmien mahdollisuuksien esilletuominen yrittäjyyden edistämässä
Toteutustapa	Luennot
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	17.11. Seinäjoki, 40 osallistujaa, 20.11. Rovaniemi 73 osallistujaa. Yhteensä 113 osallistujaa
Vastuhenkilö	Juha-Matti Markkola, Hans Bergström
ESR, EAKR, Interggeg-ohjelman, Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman mahdollisuuksien esilletuominen yrittäjyyden edistämässä. Järjestetään yhteistyössä TEM:n, MMM:n, Suomen Yrittäjät ry:n ja YTR:n yrittäjyyden teemaryhmän kanssa.	

Palaute

- + luennoitsijat, sisältö, aikataulutus
  - kokonaisuus vaikea hahmottaa / tiedon hajanaisuus, rahoituslähteiden moninaisuus
- Viisiportaisella arviointiasteikolla heikko...kiitettävä kaikki osa-alueet saivat keskiarvon hyvä.

Toimintalinja 3 Kylätoiminta

10.

Kyläpäivät	
Oppimistavoite	Kylätoiminnan aktiivien valtakunnallinen tapaaminen, yhteistyön, yhteistyön ja toiminnan työmenetelmien kehittäminen
Kohderyhmä	Kylien ja kylien yhteenliittymien henkilöstö sekä luottamushenkilöt
Sisältö	Käytännön esimerkkejä hyvästä yhteistyöstä omalla alueella ja alueiden välillä, työpajoja
Toteutustapa	Seminaari, 2 päivää
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	6.-8.6.2008 Vuokatti, 200 osallistujaa
Järjestäjätahot	Kainuun Nuotta ry, IPS –kylät, Oulun Yliopisto Kajaanin Yliopistokeskus, ProAgria Kainuu/Maa- ja kotitalousnaiset, MMM Yhteistyössä mm. Suomen kylätoimintayhdistys SYTY ry:n kanssa
Auttaa kylätoimijoita hahmottamaan omaa toimintaansa muihin sekä kehittämään omia työmenetelmiään. Erityinen painopiste kylien palveluiden kehittämisessä. - Maaseutuverkoston koulutuspäiviä pe 6.6 ja su 8.6.2008	

6.-8.6.2008 Vuokatti

Ei palautteita

Toimintalinja 4

11.

Diaari- ja lakiasiaa toimintaryhmille / Utbildning för aktionsgrupper i diarieföring och juridiska frågor	
Oppimistavoite	Diaarijärjestelmän koulutus, julkisuuslaki, hankintalaki
Kohderyhmä	Toimintaryhmien henkilöstö
Sisältö	Toimintaryhmien diaarijärjestelmä
Toteutustapa	Seminaari
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	30.1.2008 Helsinki (suomen- ja ruotsinkielinen), 103 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, Mavi
Vastuuhenkilöt	Hanna Lilja, Hans Bergström
Toimintaryhmien diaarijärjestelmän käyttöönottokoulutus, julkisuuslain ja hankintalain keskeinen sisältö toimintaryhmätyön kannalta. Tilaisuus case-tyyppinen kaksikielinen.	

30.1.2008 Helsinki

- + kouluttajat
- kaikkiin kysymyksiin ei osattu vastata asian keskeneräisyydestä johtuen
- pieni tila

12.

Toimintaryhmien kevätpäivät	
Oppimistavoite	Ajankohtaiset asiat
Kohderyhmä	Toimintaryhmien henkilöstö ja luottamushenkilöt
Sisältö	1. päivä toiminnanjohtajien, sihteerien, hankevetäjien ja luottamushenkilöiden tapaamiset omina ryhminään. 2. Päivä työryhmätyöskentelyä.
Toteutustapa	Seminaari, 2 päivää
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	10.–11.4.2008 Nokia, 61 osallistujaa 24.- 25.4.2008 Oulu, 40 osallistujaa Yhteensä 101 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM, yhteistyössä mm. Suomen kylätoimintayhdistys SYTY ry:n kanssa
Tukee eri ammattiryhmien ja hallitusten ammatillista osaamista, työmotivaatiota ja yhteistyön edistämistä. Toisen päivän teemana yritysideoiden arviointi ja yritysanalyysit.	

10.–11.4.2008 Nokia

- + järjestelyt
  - + kouluttajat
  - + paikka, kylpylä tarjosi mahdollisuuden TYKY-toimintaan
  - osanottajalistan puuttuminen
  - kaikkien puhujien materiaali ei saatavilla
- Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) kaikki osa-alueet saivat keskiarvon 4.

24.–25.4.2008 Oulu

- + pienryhmätapaamiset
  - + osanottajien määrä sopiva, alueellinen tapahtuma
  - + lakimiehen näkökulma
  - tiivistystä yhteen päivään voisi miettiä
  - yrityshankeisuus ei kohderyhmälle sopiva
  - pienryhmäjako teemojen mukaan, ei nimikkeittäin (työnjako erilainen)
- Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) kaikki osa-alueet saivat keskiarvon 4.

13.

Toimintaryhmien ja kylätoimijoiden alueelliset kehittämispäivät	
ROAD SHOW: Tulevaisuus työpaja- Vastuuta ottava paikallisyhteisö	
Oppimistavoite	Ajankohtaiset asiat hanke- ja yritystuista
Kohderyhmä	Toimintaryhmien ja kylien yhteenliittymien henkilöstö sekä luottamushenkilöt
Sisältö	Hyvien toimintatapojen esittely, ajankohtaiset asiat alueellisesti, valtakunnallisesti ja Euroopan tasolla. Työryhmätyöskentelyä
Toteutustapa	Seminaari, 1 päivä
Vastuuhenkilö	Juha-Matti Markkola, Hans Bergström
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	15.8. Länsi-Uusimaa, Vihtijärvi (28) 29.8. Päijät-Häme, Lahti (42) 5.9. Häme, Renko (15) 11.9. Satakunta, Pori (28) 23.9. Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa, Kokkola (19) 9.10. Varsinais-Suomi, Piikkiö (44) 24.10. Pirkanmaa, Hämeenkyrö (22) 30.10. Etelä-Karjala ja Kymenlaakso, Lappeenranta (40) 14.11. Etelä-Pohjanmaa, Seinäjoki (17) 28.11. Itä-Uusimaa, Porvoo (28) 4.12. Keski-Suomi, Jyväskylä (30) 12.12. Pohjois-Savo, Kuopio (22) 18.12. Pohjois-Pohjanmaa, Oulu (16) 8.1.2009 Etelä-Savo, Mikkeli (62) 14.1.2009 Kainuu, Kajaani (31) ruotsinkielinen tilaisuus helmikuussa 2009 Pohjanmaalla. Yhteensä 444 osallistujaa.
- Auttaa paikallistoimijoita kehittämään yhteistyötään ja hahmottamaan yhteisiä kehittämistavoitteita ja -tapoja	

14.

Toimintaryhmien hallitusten uusien jäsenten koulutuspäivä / Skolning för aktionsgruppernas nya styrelsemedlemmar	
Oppimistavoite	Hallituksen vastuut ja velvoitteet
Kohderyhmä	Toimintaryhmät
Sisältö	Toimintaryhmien hallitustyöskentely
Toteutustapa	Seminaari
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	26.1.2008 Siilinjärvi, 49 osallistujaa 2.2.2008 Tampere, 45 osallistujaa 9.2.2008 Oulu, 43 osallistujaa 19.4.2008 Vantaa, 62 osallistujaa Yhteensä 199 osallistujaa
Järjestäjätahot	Yhteistyössä MMM, Mavi, toimintaryhmät ja TE-keskukset

26.1.2008 Siilinjärvi

+ sisältö

+ kouluttajat: ”esitykset asiallisen eläviä”

- liian vähän taukoja

Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) kouluttajat saivat keskiarvon 5 ja muut osa-alueet 4

2.2.2008 Tampere

+ paikka

+ kouluttajat

- enemmän taukoja

9.2.2008 Oulu

+ paikka

+ kouluttajat

+ järjestelyt

- enemmän käytännön asioita

Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) koulutuspaikka sai keskiarvon 5 ja muut osa-alueet 4

19.4.2008 Vantaa

+ sisältö

+ kouluttajat

+ paikka

- yhdistyksen hallituksen osuus ei keskittynyt riittävästi toimintaryhmäasioihin

- keskustelua enemmän

Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) kaikki osa-alueet saivat keskiarvon 4

Toimintalinja 3 ja 4

16.

New participatory tools	
Oppimistavoite	Uuden osallistavan suunnittelu- ja arviointityökalun oppiminen
Kohderyhmä	Toimintaryhmien, muiden paikallisten toimijoiden ja kylien yhteenliittymien henkilöstö
Sisältö	3 päivän tiivis englanninkielinen työpaja, jonka vetää tohtori Jela Tvrdonova Slovakiasta
Toteutustapa	Työpaja 3 päivää
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	17.–19.3.2008 Hämeenlinna, 14 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM
- Auttaa paikallistoimijoita kehittämään kansainvälistä yhteistyötä ja hahmottamaan itselleen sopivia kumppaneita sekä kv -toimintaan sopivia hankeaihoita.	

17.–19.3.2008 Hämeenlinna

- + kouluttaja hyvä
- + hyvää kielikylpyä
- osallistujia vähän

17.

Viestivä maaseutu	
Oppimistavoite	Sisäisen ja ulkoisen tiedotuksen parantaminen
Kohderyhmä	Toimintaryhmien, muiden paikallisten toimijoiden ja kylien yhteenliittymien henkilöstö
Sisältö	Käytännön esimerkkejä onnistuneista tiedotuskäytännöistä, asiantuntijaluentoja, työpajoja.
Toteutustapa	Seminaari
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	7.4.2008 Tampere, 50 osallistujaa 20.10.2008 Jyväskylä, 32 osallistujaa 6.11.2008 Rovaniemi, 38 osallistujaa. Yhteensä 120 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM
- Auttaa paikallistoimijoita kehittämään tiedotustaan ja viestintäänsä.	

7.4.2008 Tampere

- lisää konkreettisia harjoituksia, esim. tiedotetyöpaja
- käytännön hyviä kokemuksia, joita voisi soveltaa omassa järjestössä

- kylien ja kyläalueiden yhteistyö: yhteisen viestintäorganisaation luominen, koska toiminta tapahtuu paljolti vapaaehtoisuutena
- myös muut kuin kirjallinen viestintä pitäisi ottaa aiheeksi: esim. tv, materiaalit (esitteet, ppt-esitykset, nettisivut) ja esiintyminen tilaisuuksissa
- Hanketukien ja yritystukien viestintä kuntalaisille. Kuntalaisten kohtaaminen.
- Koulutus voisi olla maaseudulla.

20.10.2008 Jyväskylä

- + koulutus hyvä jatkumo edelliselle, hyvä toimijoiden kohtaamispaikka
- kouluttajalta enemmän käytännön työkaluja, ajankohta

6.11.2008 Rovaniemi

- + asiasisältö
- koulutuspaikka kaukana

Kaikki toimintalinjat, ohjelman osa-alueet

19.

MYR:n maaseutujaostojen /alueellisten maaseutuverkostojen koulutustilaisuudet	
Oppimistavoite	Maaseutujaostojen yhteistyömuotojen kehittäminen
Kohderyhmä	Maakuntien yhteistyöryhmien maaseutujaostot
Sisältö	Yhteistyön ja alueellisen verkostoitumisen edistäminen, hanketyö
Toteutustapa	Luentokoulutus, ryhmätyöt
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	8.5.2008 Tampere, 32 osallistujaa 12.6.2008 Loimaa, 38 osallistujaa Yhteensä 70 osallistujaa
Järjestäjätahot	MMM
- Alueellisen verkostoitumisen edistäminen, yhteistyön lisääminen alueiden välillä, hyvien käytäntöjen vaihtaminen, uuden ohjelmakauden hanketyö	

8.5.2008 Tampere

- + kouluttajat
- + väliohjelmat
- + järjestelyt
- jaostojen keskinäistä keskustelua enemmän
- ryhmätyö jakoi mielipiteitä
- Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) ennakkoinformaatio sai keskiarvon 3, muut osa-alueet keskiarvon 4

12.6.2008 Loimaa

- + eri maakuntien toimintaan tutustuminen, kollegojen tapaaminen

- enemmän aikaa ja keskustelulle ja toiminnan vertailulle
Asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko...5=erinoimainen) kaikki osa-alueet saivat keskiarvon 4

20.

Valtakunnallinen avoin seminaari, teemana yrittäjyys	
Oppimistavoite	Maaseutuverkoston ajankohtaiskatsaus, teemana yrittäjyys
Kohderyhmä	Maaseutuverkosto
Sisältö	Yhteistyön ja verkostoitumisen edistäminen
Toteutustapa	Luentokoulutus, ideariihet
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	Hämeenlinna 2.-3.10.2008, 168 osallistujaa
Vastuuhenkilö	Teemu Hauhia, Juha-Matti Markkola
- Verkostoitumisen edistäminen, yhteistyön lisääminen alueiden välillä, hyvien käytäntöjen vaihtaminen.	

Hämeenlinna 2.10.2008

- + luennoitsijat, erityisesti yrittäjäpuheenvuorot
- + tilat, aikataulutus
- asiasisältö, enemmän keskustelua

21. 22.

Hankesuunnittelukoulutus	
Oppimistavoite	Hanketoteuttajien osaamisen lisääminen
Kohderyhmä	Potentiaaliset hanketoteuttajat
Sisältö	Hankesuunnittelun ja -toteuttamisen hyviä käytäntöjä ja periaatteita
Toteutustapa	Luentokoulutus, ideariihet
Ajankohta / Kesto	2 pv maakunnalliset tilaisuudet vuoden 2008 ja 2009 aikana
Paikka (kaupunki, maa)	Suomi
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	25.9.2008 Kuusankoski, 20 osallistujaa, 11.10.2008 Lappeenranta, 10 osallistujaa, 25.11.2008 Joensuu, 37 osallistujaa. Yhteensä 67 osallistujaa.
Vastuuhenkilö	Juha-Matti Markkola, Hans Bergström
- Ideoita ja hyviä käytäntöjä sekä osaamisen lisäämistä hankkeiden suunnitteluun. Toteuttaminen yhteistyössä TE-keskusten ja muiden sidosryhmien kanssa.	
Koulutukseen liittyvät tulevat tilaisuudet: 21.1.2009 Seinäjoki, 22.1.2009 Kokkola, 27.1.2009 Vasa, 3.2.2009 Pohjois-Savo, 4.2.2009 Varsinais-Suomi, 24.2.2009 Rovaniemi, 24.3. Rantasalmi	

23.

Hankerahan hallinnoinnista sisällön kehittämiseen	
Oppimistavoite	Leader-metodin kehittäminen
Kohderyhmä	Toimintaryhmien sekä kylien henkilöstö, luottamushenkilöt, yrittäjät
Sisältö	Leader-työn mittarit, haasteet ja kehittämistarpeet.
Toteutustapa	Luentokoulutus, 1 päivä
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	Vantaa 30.9 2008, 123 osallistujaa
Vastuuhenkilö	Juha-Matti Markkola

Palaute

- + Mielenkiintoiset puheenvuorot
- + Paikka ja ajankohta
- + Ryhmäpohdinta
- Liian lyhyt seminaari aiheeseen nähden
- Englanninkielinen puheenvuoro haastava
- Aikataulussa ei pysytty

Asteikolla 1 - 5 (heikko...erinomainen) tilaisuus sai keskiarvoksi 4,1.

25.

Tutkija-kehittäjäaamupäivä	
Oppimistavoite	Tutkimuksen ja maaseudun kehittämistyön yhteistyön kehittäminen
Kohderyhmä	maaseutututkijat, toimintaryhmien henkilöstö ja hallitusten jäsenet
Sisältö	Tutkijoiden ja maaseudun kehittäjien verkostoituminen ja ajatusten vaihto
Toteutustapa	keskustelutilaisuus, 1 aamupäivä
Aika, paikkakunta ja kokonaisosallistujamäärä	21.8.2008 Kuhmo, 40 osallistujaa
Vastuuhenkilö	Juha-Matti Markkola
- Tutkijoiden ja kehittäjien yhteinen keskusteluaamupäivä MUA:n tutkijatapaamisen yhteydessä	

26.

Elinkeinosuunnitelman laatiminen	
Oppimistavoite	Maatalouden elinkeinosuunnittelussa huomioitavia asioita, toimijoiden verkostoituminen, hyvät käytännöt
Kohderyhmä	Elinkeinosuunnittelun sidosryhmät: maatalouden rakennussuunnittelijat, TE-keskusten rakennusasiiantunti-

	jat/rakennetukivastaavat, yksityiset konsultit, ProAgrian neuvojat
Sisältö	Elinkeinosuunnitelman laatimiseen vaikuttavat lait, asetukset ohjeet ja käytännön kokemukset
Toteutustapa	Luentokoulutus
Aika, paikka ja kokonaisosallistujamäärä	17.9.2008 Oulu, 58 osallistujaa 24.9.2008 Tampere, 100 osallistujaa 8.10.2008 Kuopio, 71 osallistujaa Yhteensä 229 osallistujaa
Vastuuhenkilö	Teemu Hauhia, Hans Bergström
	<ul style="list-style-type: none"> - elinkeinosuunnitelman teon hyviä käytäntöjä - ohjekustannuslaskenta - kouluttajina lähinnä TE-keskusten maaseutuosastot, Maaseutuvirasto, MMM

17.9. Oulu

+ Koulutuksen sisältö, luennoitsijat

- Huono ajankohta, esitysten asiasisältö

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä koulutustilaisuus arviointiin hyväksi.

24.9. Tampere

+ Hyvä kokonaisuus, luennoitsijat, paneelikeskustelu

- asioita jäi käsittelemättä / epäselväksi

- Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä koulutustilaisuus arviointiin hyväksi.

8.10. Kuopio

+ Alustuksissa tarpeellisia asioita, luennoitsijat

- paneelikeskustelu ja yleisö eivät kohdanneet, asioita jäi käsittelemättä

Neliportaisella asteikolla heikko...kiitettävä koulutustilaisuus arviointiin hyväksi.